

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยป้องกันและพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่อยู่นอกระบบ การศึกษาในชุมชน จังหวัดพิจิตร
ชื่อผู้เขียน	นางวีระนุช ก่อแก้ว
ระดับปริญญา	พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขา / คณะ / มหาวิทยาลัย	สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ตากวิริยะนันท์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ชัมภลลิขิต
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัญหาพฤติกรรมและปัญหาสุขภาพที่สำคัญปัญหาหนึ่งของวัยรุ่น โดยเฉพาะวัยรุ่นนอกระบบการศึกษา ซึ่งอาจอธิบายได้โดย ปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยป้องกัน อย่างไรก็ตามการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเหล่านี้ยังมีจำกัด

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการร่วมทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของคุณลักษณะส่วนบุคคล (เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา) ปัจจัยเสี่ยง (ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านชุมชน) และปัจจัยป้องกัน (ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านชุมชน) ของวัยรุ่นที่อยู่นอกระบบการศึกษาในชุมชน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยใช้กรอบแนวคิดจากทฤษฎีความสำเร็จในการปรับตัวของบุคคลในภาวะเสี่ยง (The resilience model) กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 - 19 ปี ทั้งเพศชายและหญิงที่อยู่นอกระบบการศึกษา มีภูมิลำเนาในชุมชนอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ซึ่งถูกสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 160 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน - เดือนมิถุนายน 2552 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยป้องกัน และพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น สถิติหลักในการวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 80 ดื่มแอลกอฮอล์ อายุน้อยที่สุดที่เริ่มดื่มแอลกอฮอล์คือ 10 ปี เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ปัจจัยเสี่ยง (ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านชุมชน) ปัจจัยป้องกัน (ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านชุมชน) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (เพศ ฐานะทาง

เศรษฐกิจ ระดับการศึกษา) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นนอก
ระบบการศึกษาในชุมชนอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ได้ร้อยละ 31 ในรอบ 30 วัน และได้ร้อยละ
22 ในรอบ 3 เดือน ($p < .001$) โดยปัจจัยเสี่ยงด้านเพื่อน และปัจจัยเสี่ยงด้านบุคคลสามารถ
ทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีความสำเร็จในการปรับตัวของบุคคลในภาวะเสี่ยง (The resilience model)
เพียงบางส่วน ผลการศึกษานี้เสนอแนะว่าการป้องกันหรือแก้ไขพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของ
วัยรุ่นควรพิจารณาปัจจัยเสี่ยงด้านเพื่อน และด้านบุคคล โดยนำไปใช้ในการคัดกรองและการ
พัฒนาโปรแกรมลดความเสี่ยงของปัจจัยทั้งสองด้วย